

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Statuta prouincialia et synodalia ecclesie Colonie[n]sis (Köln)

Colonie, 29. IX. 1492

Co[n]tra vsurarios lo[m]bardos et hantgelt capie[n]tes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30901

integre fuerit satisfactū. nullatenus absol-
 uatur. Et nihilominus etiā si in mor-
 tis articulo fuerint absoluti nisi debita
 et plenaria his quibus ea ut premit-
 tur facienda fuerit satisfactio prestata ex-
 titerit ecclesiastica carere volumus se-
 pultura. Nā dātes insup vobis ecclesia-
 rum prochiālū rectoribus. ac vices no-
 stras gerētib⁹ vniuersis sub excoicatio-
 nis pena. quā in vos et quēlibz vīm. xv
 diern. canonica monitione pmissa. seri-
 mus in his scriptis. si nō feceritis quod
 mādā⁹. q̄tenus in ecclesijs v̄is ut ad
 omnem possint deuenire noticiā nec q̄s/
 q̄ ignozitiā p̄tendere valeat de eisdem
 fideliter publicetis ac oēs et singulos si
 quos sciueritis in specte. reliquos vero
 in genere quos iurisdictionē ecclesiasti-
 cā ut p̄dicis ip̄dūisse vel p̄turbasse cō-
 stiterit. singulis dieb⁹ dñicis et festiuis
 in ecclesijs v̄is dū maior ibidez fuerit
 populi multitudo excoicatos publice
 nunciatis. Et q̄ pleriqz ut accepim⁹
 ecclesiarū cemiterioz emunitatū et do-
 tū violatores ip̄arūqz et p̄sonarū rerum
 et bonoz ecclesiasticorū inualores incē-
 diarij et raptores necnō illi q̄q̄ ānū et
 amplius excoicatiois snia innodati. ad
 gremiū sancte matris ecclesie absolutio-
 nis beneficio ip̄etrato redire negligunt
 et cōtēnūt diuersas p̄ p̄decessores n̄ros
 archiepos Coloni contra tales emissas
 snias et mādāta instigāte diabolo nō ve-
 rent. et q̄si in malicijs obstinati data ad
 hoc opa diuina student officia multoti-
 ens p̄turbare. Quā volētes ut ip̄orum
 crescente cōtumacia etiā et crescere de-
 beat et pena statim⁹ ut oēs et singuli
 malefactores et rebelles h̄mōi ecclesiarū
 cemiterioz. emunitatū. dotū violatores
 nencnō ip̄arū p̄sonaz rerū et bonorum
 ecclesiasticoz inualores incēdiarij et rap-
 tores. ac illi qui p̄ ānū et āplius excoica-
 ti ad gremiū scē matris ecclesie absolu-
 tionis obtento beneficio cōtumacit̄ re-
 dire negligūt vel cōtēnūt. ecclesiastica

etiā si in mortis articulo fuerint absolu-
 ti careāt sepultura. nec in ecclesijs cemi-
 terijs vel alijs locis sacris p̄ aliquē pos-
 sint sepeliri. nisi prius a nobis vel offici-
 ali n̄ro sup hoc licentia sit obtenta. cete-
 ris n̄ris et p̄decessoz n̄roz ordinatio-
 bus et statutis circa p̄missa q̄b⁹ in nullo
 derogare volumus in suo robore firmu-
 ter duraturis. Datū bunne n̄ro sub si-
 gillo. Anno domini .M. ccc. lxxv. mēsis
 Martij die vndecima.

Contra vsurarios lombardos ac
 bantgelt capientes.

Fredericus. etc. Vniuersis et sin-
 gulis ch̄nitatū decanis et ec-
 clesiarū prochiālū rectoribus.
 seu eorū vices gerentibus p̄ ciuitatem
 et diocē n̄ras Coloni cōstitutis salutē
 in dño. Quāuis vsurariū voraginē q̄ant
 mas deuorat et degentiū facultatem ex-
 haurit vtriusqz tā veteris q̄ noui testa-
 menti pagina detestetur sitqz iuri cōmu-
 ni ac ceteris nostrorum p̄decessoz ar-
 chieporum provincialibus et synodal-
 libus ordinationibus et statutis salubi-
 ter editis et dudū etiā publicis prohi-
 bitū manifeste ne quis ch̄rifidelū nob̄
 aut nostre iurisdictioni sp̄iali subiecto-
 rum. detestādis vsurarum lucris stude-
 at inhare. huiusmodi tñ vsurarum mo-
 dus ita inualuit et in cōmunē vsur. amo-
 verius abusum et errorem producit et p̄-
 cessit ut nōnulli vtriusqz sexus homines
 cupiditatis et ambitionis detestāde vi-
 ctijs excecanti. alijs negocijs p̄termisissis si-
 bi q̄si licere pecunias suas sub vsuris
 exponere et ip̄as exercere nitunt quoti-
 tidie exercent in aiarum suaz periculū
 populi scandaluz et fidei catholice con-
 fusionē et contempnū. Et q̄ fama publi-
 ca et experientia facti didicimus h̄mōi
 vsurariū morbū pestiferū in n̄ris citate
 et diocēsi Coloni etiā ad s̄ditoz n̄roz tā
 religiosoz q̄ seculariū depaurationē p̄

maximā p quosdā usurarios maifestos qui vulgariter Lōbar di appellant men- sas paratas ad pecuniā pro usuris cui- libz mutuatū publice tenētes ac alios vtriusq; sexus hoies p emptionez et a- lios contractus illicitos et vulgariter hanegelt appellatos exercētes seu reci- pientes plurimū frequentari. Nos igif ex suscepti cura regiminis subditorum nroū puidere saluti ⁊ de agro nobis cōmisso hōi abusionū et errorū tribu- los ne nimis inualeant et ex tpe licere credat. qd est iure p̄hibitū extirpare sū- vitus cupiē p̄fatorū p̄decessorū nroūm archiep̄ozū Colon̄statuta cōtra eosdez usurarios edita vt p̄dicat̄ innouā vo- bis vniuersis et singulis ecclesiaz recto- ribz ⁊ eoz vices gerentibz sup̄dictis in- strute scē obedientie ⁊ sub exercōtatio- nis pēa quā in vos ⁊ quēlibz v̄m. xv. diez canonica monitōe p̄missa serim⁹ in his scriptis. si nō feceritis qd mādamus districte p̄cipiendo mādam⁹. q̄ren⁹ di- ctos usurarios oēs ⁊ singulos q̄z noīa scueritis in specie aut quos latoz p̄fici- um vobis duxerit noīandos. reliqs ho- in genere moncatis vt ifra. vij. dies p⁹ v̄z monitōe imediate sequē ab us- uris ⁊ p̄tibz cessent peccus et desistant deoz nobis et ecclesie de p̄missis excels- sibz satisfaciāt cuz effectu. Alioqn ipos oēs et singulos q̄s nos ex tūc p̄t hoc in his scriptis excōicam⁹ singul diebus dñcis et festiuis dñ missaz solēnia pa- gunt aucte statutoz p. bo. me. dños Sir- fridū et wilhelmū nros p̄decessores edi- toz capanis pulsatis. cā del̄ accēf ⁊ ex- m̄ctis. ac i terrā p̄ictis. necnō pedibz cōcūctis. excōicatos publice nūctetis nec ad cōionē altaris ipos aut aliquoz eoz admittatis. aut oblatiōes eoz reci- piat. nec ipos si in b̄ peccato decesserit sepeliat. donec deo et ecclesie satisfi- ciat de p̄missis. aliudq; a nobis recepit. in mādatis. Doneatis insup oēs ⁊ sin- gulos vtriusq; sexus hoies eosdē vsu-

rarios maifestos et alios sup̄dictos scē- entes cognoscētes et occultātes. vel q̄ ipis in aliqbus pecuniarū sūmis vel re- bus alijs tenent. aut sunt obligati vt in- fra dicte monitōis t̄minū eosdē usura- rios nobis p̄dāt indicēt ⁊ reuelēt. nec dictis usurarijs eozūq; cōsortibz et fa- miliaribz de hōi debitis ipis. aut aliq- bus eorum satisfaciāt. aut bona seu res ad ipos spectātes et p̄tinētes. si qua aut si q̄s penes se h̄nt et tenēt ipis reddant vel restituāt. sed ipas aut ipa penes se in sequestro et arresto noīe nro recine- ant et obseruēt. quousq; de hōi excels- sibus publicis et manifestis deo nobis et ecclesie emēdā prestiterint. satisfaciē- tem et condignā. Alioqn ipos oēs ⁊ sin- gulos p̄riuz faciētes quos nos extunc p̄ter hoc in his scriptis excōicam⁹. ext- cōicatos in ecclesijs v̄is vna cū dictis lōbardis manifestis. eozū cōsortibz ⁊ fa- miliaribus. publice infra missarum solē- nia nūctetis. Intimātes eisde ⁊ alijs q̄- buscūq; quozū int̄ est. aut interesse poter- rit. q̄ nos ad executionē dicte excōicat- tionis pene ac etiā interditi ecclesiastic- ci postionē. et alias put in q̄ntū grau⁹ poterimus et iuris ordo exegerit p̄ce- dem⁹. Insup vigore statuti quōdā dñi Sifridi p̄dicti oibus et singulis iurispe- ritis aduocatis et alijs q̄buscūq; teuor- re p̄ctiuz inhibem⁹. ne q̄s dictis usura- rijs eozūq; cōsortibz ⁊ familiaribz i ere- cutiōibz hōi nri mādati ⁊ nominādis in hōi causis et negocijs. aut eoz ap- penditijs patrocinū aut cōsiliū aliquod prester. publice vel occulte. nisi antea co- ram nobis iuramentū prester. q̄ q̄cito scuerit vel scire poterit eāz esse usura- riā. causaz ipaz nō fouebit vltorius. nec patrocinium. nec consiliū aliquod clam vel ap̄e impiat̄ usurario vel usurarijs sup̄dictis. Alioqui ipos iurisperitos aduocatos et alios etiam quoslibz p̄riū- facientes. triuz diezū monitōe canonū ca p̄missa excōicamus in his scriptis

quos etiā excoīcatos volumus publice nūciari. Et quid in pmissis feceritis nobis lris vris pntib⁹ trāffigēdis liquide rescribatis. Datū bunne Anno dñi. M. ccc. lxxv. mensis Martij. die. xij.

Visitatio dñi Frederici.

Fredericus dei grā sancte Coloniē ecclesie archiep̄s sacri imperij p̄ Italia archicācellarius. ap̄tice sedis legatus. vniuerso clero ceterisq; ecclesiasticis p̄sonis n̄raz ciuitatis et diocesis salutem in domino sempiternam. Quoniam in visitatione generali p̄ nos p̄sonaliter in n̄ra et in nōnullis alijs ciuitatis et dioceſ n̄re secularibus et regularib⁹ ecclesijs p̄ certos n̄fos in hac p̄te cōmissarios nup̄ facta comperimus in ip̄is ecclesijs et eaz p̄sonis plurima deo vtiq; et nobis ingrata ac reformatione et correctione digna. Ad que reformationē et corrigenda. licz multis arduis ecclesie n̄re p̄grauemur negocijs solerti cura intēdim⁹ et ea tā p̄decessoz n̄roz innouatione q̄ nouoz statutoruz editione. necnō alijs vris et modis q̄b⁹ de iure possum⁹ reformare et corrigere sicut n̄ro incūbit officio desiderabiliter affectamus.

Innouatio statutoruz archiep̄oz Coloniē.

In primis igit oīa et singula p̄decessoz n̄roz statuta et mādata p̄fertim ea q̄ p̄ diuini cult⁹ augmento et reformatione morū actūq; clericorū et ecclesiasticaz p̄sonarū hacten⁹ salubrit̄ emanarūt q̄q; etiā dudū nos inouasse iuenim⁹ denuo ex abūdāt tenorē p̄ntiū inouam⁹. vniuersis et singulis p̄laris n̄re cathedralis aliarūq; ecclesiaz collegiatarū regulariū et seculariū ciuitatis et dioceſ n̄rarū in x̄tute scē obediētie districte p̄cipiēdo mādātes. q̄renus ip̄i statuta et mādata hmōi atq; n̄ra cū eoz moderationibus et declarationibus quorū copīā dīctaz

ecclesiarum capitula et conuentus vigore mādati sup̄ hoc a nobis p̄dē emissi et in sancta synodo publicati. habere tenent diligenter p̄ seip̄os obseruent et a suis subditis faciāt inuolabiliter obseruari ip̄orūq; statutoruz ac mādatoz temerarios trāsgressores put ad eos et eoz quēlibz p̄tinet taliter corrigere et punire nō differāt q̄ metu pene curēt ea diligentius obseruare. eozq; pena sit ceteris in exemplū. Illos vero qui excoīcationis aut suspensionis vel interdictionis sententias in dīctis statutis et mandatis prolatas incurrerint. volum⁹ et mādamus a p̄ceptione fructū beneficiorū suoz tādm̄ remanere et tenere suspēsos ac in diuinis vitari officijs. donec a nobis vel officiali curie n̄re Coloniē fuerit absoluti. et de absolutione hmōi capitulis vel p̄laris suis p̄ n̄ras vel ip̄ius officialis n̄ri lras fecerint plenā fidē.

De diaconis ecclesie maioris Coloniē

Item quia in ecclesia nostra Coloniē sicut in visitatione p̄dicta inuenimus dudū fuit et adhuc est evidens diaconorum defectus. p̄fertim ex eo q̄ canonici qui de consuetudine ip̄ius ecclesie deberēt esse diaconi. et eidē in diaconatus ordine deservire. q̄uis p̄ decanū eiusdē ecclesie scriptis moniti distulerūt. et differunt etiam absq; causā rationabili ad huiusmodi ordinem se facere promoueri. p̄pter q̄d ecclesia ip̄a in missarum celebrationib⁹ ac capitularis discipline. debitis obseruationibus alijsq; sp̄sualibus et sp̄alib⁹ grauiā sustinuit et sustinet detrimenta. Nos volētes sup̄ hoc de oportuno p̄uidere remedio requirimus et monemus sub pena suspensionis ab officio et b̄nficio vniuersos et singulos canonicos ecclesie n̄re p̄dicte q̄ iuxta p̄fatas consuetudinē deberēt ad p̄dictū ordinem